

**TZV. KRONIKA ANTONÍNA JOHANNA PARDUBSKÉHO
A PŘIJÍMÁNÍ MĚŠŤANŮ V BOSKOVICÍCH V LETECH 1716–1858**

PETR SEDLÁČEK

The article deals with the so-called chronicle of Antonín Johann Pardubský and with the admission of new burgesses in Boskovice in the years 1716–1858. This codex is due its miscellaneous character described in the terms of codicology and diplomatics so there is analysis of its internal and external signs, but also content aspects of the manuscript and forms of the individual records. There is an attention given to admission of new burgesses in Boskovice in the abovementioned years too. The article contains for illustration graphs reflecting the act of the admission during all decades that the chronicle includes, but also in particular years. There is attached a list of persons who became the burgesses in the form of a table.

Key words: Chronicle of Antonín Johann Pardubský; Town of Boskovice; Burgess; Admission; Codicology; 18th–19th century.

1. Úvod

Svým významem jsou knihy měšťanských práv zajímavým a rovněž jedinečným pramenem, který nám poskytuje možnost studovat migraci obyvatelstva mezi městy. V následujících řádcích si rozebereme boskovickou tzv. kroniku Antonína Johanna Pardubského z kodikologického a diplomatického hlediska a pozornost upřeme také na úřední akt přijímání nových měšťanů v širším měřítku obdobných knih a jejich studia u nás i v zahraničí, ale zejména pak na konkrétním případě v městě Boskovicích, uvedeme si seznam přijatých osob v průběhu let, jež jsou v rukopisu postiženy. Pomocí grafů se podíváme na četnost povyšování do měšťanského stavu během jednotlivých roků, ale také desetiletí, kde se nabízí srovnání mezi tímž decéniem ve století 18. a 19.

Tzv. kronika Antonína Johanna Pardubského je uložena v depozitáři Archivu města Boskovic, který je pobočkou Státního okresního archivu v Blansku. Uchovávána je tu pod inv. č. 108 a jedná se o osmdesátou třetí knihu zmíněného AM. Vzhledem k smíšenému obsahu rukopisu, kdy na jedné straně sloužil kodex k administrativní činnosti a na druhé straně jako pamětní kniha, podrobíme ji kodikologickému, ale také diplomatickému popisu. Její obsah, týkající se přijímání nových měšťanů, je časově vymezen léty 1714–1858, avšak kodex v sobě nese také zápisy kronikářského charakteru, které vznikly z převážné většiny rukou měšťana Antonína Johanna Pardubského, a ohraničují je roky 1702–1785.¹

---

¹ Text vychází z magisterské diplomové práce SEDLÁČEK, P.: *Paleografický rozbor kroniky Antonína Johanna Pardubského 1714–1858*. Brno 2014.

2. Kodikologický popis kroniky

2.1 Vnější popis

Při kodikologickém popisu pramene budeme brát v potaz zásady Ivana Hlaváčka.² Pamětní kniha se svými rozměry nikterak nevymyká z řady ostatních, jež vznikly v období od konce patnáctého až do devatenáctého století, a jsou uloženy v boskovickém archivu. Na výšku měří kronika 32 centimetrů a 21 cm na šířku.³ Tloušťka svazku činí 5,2 cm včetně desek, z nichž každá má sílu 0,5 centimetrů. Přední deska přesahuje listy asi o 1,5 cm, zadní pouze o půl centimetru. Horní a dolní okraj přebývá o stejnou hodnotu, tj. 0,5 cm.

Vazba kroniky se dochovala s původním pergamenem, který má šedohnědou barvu a jsou na něm znát stopy po časté manipulaci s knihou, přičemž zejména na přední desce je na několika místech protržený. Trhliny, až na jednu výjimku vlevo dole u hřbetu, nepřesahují rozměry 0,5 × 0,5 cm. Nota choralis, neboli chorální notace⁴ na přední i zadní desce potažené pergamenem, upoutá na první pohled badatelovu pozornost. Notace se skládá z pěti červených linek a čtyř mezer, které jsou od sebe vzdáleny 0,8 cm, tudíž celá notová osnova měří 3,2 cm. Délka notových řádků je 24,6 cm. Přední deska na sobě nese tři a zadní deska čtyři řádky. Skrže exponovanost těchto míst je text chorálu, ale také noty, resp. rhomby, špatně čitelný a na mnoha místech již takřka neviditelný, tudíž nelze říci, o jakou píseň se jedná. Ve vzdálenosti asi jednoho centimetru od kraje zadní desky jsou ještě dochované dva úzké kožené proužky, jež sloužily k uchycení uzamykacího systému knihy. Přední deska již tyto proužky postrádá, ovšem stopy po místech, z nichž vycházely, jsou stále patrné. Papírový štítek nalepený na levém předním rohu přináší informace o knize (místo uložení, inv. číslo, číslo knihy, foliací, apod.). Hřbet kodexu je jednoduchý, bez ozdob. Bílá kůže nejeví známky poškození, je pouze na některých místech zašlá skrze častou manipulaci. Zhruba ve dvou třetinách hřbetu se nachází štítek, na němž je červená římská jednička. Okraje tohoto štítku jsou však značně poškozené.

2.2 Vnitřní popis

Kroniku Antonína Johanna Pardubského tvoří 258 folií, tedy 516 stran, upřednostňujeme-li paginaci. Jednotlivé listy jsou vázány do složek po sedmi až devíti. Přední přídeští přináší informaci o renovaci knihy v archivu v Brně roku 1972. Folio 2v na sobě nese tři nalepené jednotlivé, krátké zápisy, které byly původně pravděpodobně do kroniky vloženy. Jejich obsahu se budeme věnovat v následující podkapitole. Zajímavé je zjištění, že písaři, kteří se podíleli na vzniku knihy, nepovažovali za nutné číslovat stránky v knize pro snadnější hledání jednotlivých zápisů, což bývá v jiných dobových knihách, uložených v AM Boskovice, poměrně běžné. Můžeme soudit, že je to způsobeno samotným primárním účelem, za kterým kodex vznikl, tedy za uchováváním význačných regionálních událostí pro budoucí generace.

Foliace listů v kodexu je dvojí. Jedna starší a druhá novější, přičemž mladší je správná a relevantní. V případě staršího foliování totiž pracovníci archivu začali číslovat až od fol. 4r, na němž začíná vlastní kronikářský zápis. Předchozí strany, na nichž se nalézají krátké zápisky, nezohlednili. Starší foliace byla po zavedení nové vygumována, ovšem na řadě listů je po nich do dnes znatelná stopa, takže např. in fol. 19r můžeme vidět také slabě napsanou číslici 16.

² HLAVÁČEK, I.: *Úvod do latinské kodikologie*. Praha 1978.

³ J. Skutil a L. Chalupa uvádějí 20 cm, srov. SKUTIL, J. – CHALUPA, L.: *Archív města Boskovic 1463–1945 (1953). Katalog, inventář*. Blansko 1973, s. 16.

⁴ O nota choralis podrobněji HUTTER, J.: *Česká notace: Nota Choralis*. Praha 1930.

Mnohé stránky byly podrobeny práci restaurátorské dílny a poškozená místa jsou nahrazena podobně tónovanou papírovou suspenzí.⁵ Užitéj papír je různé kvality. Od jemnějšího po hrubý a pevný. Převážná většina na sobě nese žebrovaní neboli stopy síta, jímž byla při výrobě papírovina nabírána.⁶ Zabarvení papíru se pohybuje mezi odstíny bílé, šedé a nažloutlé barvy. Svými rozměry 19,5 × 31,5 cm se strany přibližují dnešnímu formátu A4. K určení proveniencí nám mohou pomoci filigrány.⁷

V kronice se vyskytují celkem čtyři typy různých průsvitek. Pokusu jejich dohledání a tedy i zjištění původu a stáří papíru však lze vystavit pouhé tři, neboť jeden z filigránů je velmi špatně znatelný, takřka neviditelný, můžeme jej dohledat pouze na jednom foliu a jeho obrazová náplň nelze rozeznat. Na jediném listu se nachází také velikostně největší průsvitka, jejíž rozměry jsou 65 mm × 80 mm v poměru šířka × výška. Při jejím dohledávání v katalozích Briquetových⁸ a Piccardových⁹ bude badatel neúspěšný, neboť při ztotožnění s některým z filigránů, jejíž obrazovou náplň je orel s prázdným srdcovitým štítem na hrudi a hlavami, které spojuje koruna, nalezne pouze velmi vzdáleně podobné. Spodobnit však lze s filigránem olomoucké městské papírny¹⁰ z roku 1612.¹¹ Výskyt průsvitky, která je představována polnicí včetně nátrubku (32 × 21 mm), se omezuje na folio 21 a 35. Dohledání ve výše uvedených katalozích je opět neúspěšné, avšak připodobnit lze k Piccardově filigránu č. 119550, datovanému do Boloně roku 1382. Nejhojněji se v kronice Antonína Johanna Pardubského vyskytuje filigrán, jehož obrazovou náplň je polovina orlice a paroh v oválné kartuši, která je na vrcholu korunována. V katalogu Briqueta najdeme podobnou průsvitku pod č. 933, avšak podobnější je filigránu z roku 1618 šumperské papírny.¹² Tento filigrán v kronice najdeme v souvislé řadě na foliích 47 až 65 a následně ještě na mnoha dalších. Jejich celkový počet činí kolem pětadesáti a rozměrově se pohybuje mezi 57 mm na šířku a 71 mm na výšku.

Některá folia v knize opatřili písaři narýsovanými okraji, které napomáhaly k zachování úhlednosti zápisů. Některé listy je mají na levé i pravé straně, jiné pouze na levé. Od folia 4r až po 14v je narýsoval písař o šířce asi centimetr a půl od levého kraje strany. Zápisy v rozmezí folia 17r až 22v jsou vměstnány mezi okraje o rozměrech asi 4,5 cm vlevo a necelé 2 cm vpravo. Další oddíl stran s nalinkovanými okraji pouze po levé straně je vymezen foliem 26v, kde jej písař narýsoval až od spodní poloviny strany, a fol. 38v, přičemž jejich šíře je variabilní. Okraje složené ze dvou rovnoběžných linek můžeme nalézt in fol. 65r, kdy zleva je odsazen 4,5 cm od kraje listu a zprava 1,3 cm. Rozestup mezi jednotlivými linkami činí přibližně 2 milimetry. Další velký blok, který je až na výjimky (fol. 242) nalinkovaný, začíná in fol. 226r a končí 248r. Mezi listy 234v a 236r je volně vloženo folio 235r, jehož rozměr odpovídá asi polovině běžné strany v kronice.

V kronice nalezneme také řadu nepopsaných listů. Velký oddíl, který nenese žádný zápis, je ohraničen foliem 165v a 222r. Tento prostor představuje dobrý předpoklad pro studium filigránů.

⁵ Viz např. fol. 43.

⁶ KAŠPAR, J.: *Úvod do novověké latinské paleografie se zvláštním zřetelem k českým zemím*, sv. I. Praha 1987, s. 22.

⁷ O filigránech podrobněji např. FLODR, M.: *Filigranologie. Úvod do studia filigránů*. Brno 1974.

⁸ BRIQUET, Ch. M.: *Les Filigranes Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600. I.–IV.* Leipzig 1923. Digitalizovaná verze katalogu je na webových stránkách Akademie věd Rakouska. Dostupné z: <http://www.ksbm.oeaw.ac.at/_scripts/php/BR_php>.

⁹ Digitalizovaný fond filigránů Gerharda Piccarda je na webových stránkách stuttgartského Státního archivu. Dostupné z: <<http://www.piccard-online.de>>.

¹⁰ O olomoucké městské papírně podrobněji např. ČERMÁK, M.: *Městská papírna v Olomouci (1505–1785)*. Vlastivědný věstník moravský, 30, 1978, s. 36–48.

¹¹ STRUŽOVÁ, V.: *Filigrány moravských papíren na základě nových zjištění využití papíru v kanceláři olomouckých biskupů*. (Magisterská diplomová práce) Pardubice 2013, s. 57.

¹² Tamtéž, s. 70.

Vzhledem k tomu, že poslední zápis je v kronice učiněn na listu 248v, je jasné, že zbývající listy do konečného folia 258, jsou taktéž nepopsané.

3. Diplomatický popis kroniky

3.1 Popis z hlediska formy

Kronika Antonína Johanna Pardubského není jedinou pamětní knihou v AM Boskovic. Ve stručnosti ji můžeme porovnat s kronikou Dominika Kučery,¹³ která je mladší a postihuje léta 1367 až 1849. Svými rozměry 22,5 × 32,5 cm se podobá kronice Pardubského. Její autor, boskovický rodák a měšťan Dominik Kučera,¹⁴ čerpal z námi rozebíraného kodexu, některé zápisy přímo opsal. Přestože je mladší, nedochovala se v tak zachovalém stavu. Oproti kronice Antonína J. Pardubského, jež čítá 258 folií, má Kučerův kodex pouze 133 listů, z nichž je velká část restaurovaná. Chybějící místa jsou doplňována papírovou suspenzí. Obsahuje však řadu kreseb, jež doprovázejí dané zápisy, s čímž se v případě pamětní knihy Pardubského nesetkáme, s výjimkou dvou namalovaných erbů in fol. 4r a boskovického sedmizubého hřebene in fol. 8r. V Kučerově knize se také daleko více vyskytují marginální poznámky. Podobně jako kronika, kterou se zabýváme, tak i mladší kronika se v popisování dějinných událostí zabývá nejen samotnými Boskovicemi, ale rovněž širším okolím městečka. Nalézt tu můžeme například německy psanou pověst o brněnském draku s ilustrací krokodýla visícího na řetězech.

Vzhledem k tomu, že převážná část kroniky je věnovaná přijímání nových měšťanů, můžeme sledovat způsob zápisů tohoto aktu. Označení o uvedení do měšťanského stavu má v knize svoji formu, která je dodržována prakticky všemi písaři. Zápis začíná výrazným datem, resp. uvedením roku, dne a měsíce, kdy k přijetí došlo. Po ustálené formuli „Za starších pánů měšťanů“ a konkretizaci žádosti předstoupivšího žadatele o udělení měšťanského stavu, jsou stručně shrnuty povinnosti měšťana a zápisy končí vyjmenování rukojmích, kteří se za žadatele zaručili. Odděleně od předchozího textu je poté uvedena suma, kterou bylo nutné za přijetí uhradit. Takto strukturované zápisy lze pozorovat prakticky ve všech případech. Uspořádání jednotlivých zápisů se drží jisté chronologie, což usnadňuje dohledávání konkrétního přijímacího aktu. Je však třeba obezřetnosti, neboť ne všechny zápisy jsou v knize zařazeny na místě, na kterém by jej badatel mohl očekávat, např. text z roku 1776 se nalézá in fol. 225r, přičemž většina ostatních zápisů ze sedmdesátých let 18. století se nachází v prostoru mezi fol. 58r a 89r, avšak i zde je chronologie narušena několika zápisy ze šedesátých let a dokonce i textem z roku 1718, či tematicky jinými zápisy. Obecně však můžeme říct, že snaha o jisté chronologické řazení v kronice byla, což nebývá v obdobných pramenech zdaleka samozřejmostí. Pro porovnání si můžeme zmínit knihu městskou – rychtářskou o kupech a splátkách gruntů,¹⁵ kde se v rozmezí několika listů nachází texty z různých let, často od sebe značně vzdálených.¹⁶ V případě zápisů týkajících se dějinných událostí v městečku a jeho okolí, je chronologie dodržována. Foliem 226r začíná velký oddíl věnovaný právě pamětem. První událost je datována rokem 1702 a poslední spadá do roku 1785. Tento prostor je věnovaný tehdy dobovému dění, kdežto kronikářské zápisy na počátku knihy se vztahují k událostem dávno minulým, k počátkům dějin městečka.

¹³ MZA Brno – SOKA Blansko, pob. Boskovice, inv. č. 109, kniha č. 84, *Kronika Dominika Kučery z let 1367–1783*.

¹⁴ JUREK, J.: *Čtení o minulosti města Boskovic*. Boskovice 1988, s. 17.

¹⁵ MZA Brno – SOKA Blansko, pob. Boskovice, inv. č. 35, kniha č. 10, *Knihy městská – rychtářská (zápisy o kupech a splátkách gruntů) 1556–1667*.

¹⁶ SEDLÁČEK, P.: *Paleografický rozbor rychtářské knihy města Boskovic 1556–1667*. (Bakalářská diplomová práce) Brno 2012, s. 16.

3.2 Popis z hlediska obsahu

Jak již napovídá samotná charakteristika pramene – kronika Antonína Johanna Pardubského a kniha přijímání nových měšťanů – obsahem rukopisu jsou především dějiny městečka Boskovice a okolí a zápisy týkající se přijímání do měšťanského stavu. Než si podrobněji rozebereme kodex po obsahové stránce, uvedeme si několik obecných zjištění.

Rukopis je psán v českém a německém jazyce, přičemž u mnohých ustálených formulací se objevuje také jazyk latinský. Jedná se zejména o výraz „ut supra“, často ve spojení se substantivy „annus“ a „dies“ v ablativu, tedy „Anno et die ut supra“. Názvy měsíců se v kronice vyskytují nejčastěji rovněž v latinské podobě, avšak objevují se též v české či německé, přičemž německý jazyk užívá pro únor starý tvar „Hornung“. Latinské formy může být užito také u číslovek „primo“, „secundo“, atd. Latinský jazyk je možné pozorovat v rámci celého období, jež kronika zahrnuje. Čeština, která má v knize dominantní postavení, mizí ze stran Pardubského pamětní knihy ve dvacátých letech devatenáctého století, kdy přebírá majoritní postavení němčina, jíž je učiněn také poslední zápis v knize spadající do roku 1858. Převážná většina jazykově německých textů je charakteristická chybami, což nás přivádí k myšlence, že písaři germánský jazyk příliš neovládali a užívali staromódní venkovskou němčinu. Příkladem častých chyb je špatná grafická podoba různých slov, např. „äußerte“ napsané ve tvaru „eiserete“. Některé výrazy jsou pak doslova zkomoleninami původních slov, např. „keislich“ místo „käuflich“, „obliegnaden“ namísto „obliegenden“, „rechtiliche“ pro „redlicher“ či „anwetliche“ jakožto správné „anwältliche“. Velmi častou chybou je pak zapsání slova „Anstandt“ jako „Austandt“, přičemž je s podivem, že v rámci jednoho textu dokázal tentýž písař napsat výše uvedené slovo jednou ve správné formě a následně v chybné. Častými nedostatky je také zaměňování sloves pro singular za plurál, např. „ist“ místo „sind“. Badatele by neměla zmást ani častá absence koncovek „-n“, popř. též jejich přítomnost ve slovech, kde být nemají. Pro správné pochopení německých textů ve zkoumaném kodexu je tedy nutná pokročilejší než začátečnická úroveň znalostí jazyka, neboť záměna výrazu „einzuwenden“ za „ein zu würeden“ může badatele zaskočit a bez pochopení kontextu těžko dospěje k správnému významu zápisů.

Datování zápisů je zpravidla uváděno hned v jejich úvodu ve formátu rok, den, měsíc, přičemž často bývá uvozeno obligátním spojením „Léta Páně“, popř. „Anno“ či „Im Jahr“. Rok bývá vyjádřen arabskou číslicí, zcela výjimečně je zropešán, např. „Ein Tausend achthundert sieben und zwanzig“.¹⁷

Část kroniky vztahující se k přijímání nových měšťanů, se vymezuje roky 1714 až 1858. Kronikářské záznamy jsou vedeny v letech 1702 až 1785, avšak kodex obsahuje také historické události z roku 1290, 1300, 1063, 1554 a 1567. Zápis z 12. února 1290 hovoří o smrti pana Veleny, „boskovského dynasty“. Poté následuje připomenutí dnes velmi známé pověsti o ptáčníku Velenovi, kterak zachránil život brněnskému knížeti, dále pak povídání o rodu a erbů pánů z Boskovic, které na předchozí pověst navazuje. Text, který zmiňuje rok 1063, říká, že okolo uvedeného roku založil první z rodu Velenového zámek, baštu i městečko Boskovice. Pak následuje zmínka o potomcích Veleny a majetku Zástřizlových. Zápisy z šestnáctého století se týkají zejména úmrtí příslušníků rodu ze Zástřizl.

Některá folia však na sobě nesou také zápisy jiného charakteru, než pouhého přijímání měšťanů či popisování dějinných událostí. Můžeme tu nalézt také záznamy o městském pivovaru a hospodářských záležitostech či usnesení měšťanů. Folia 24r až 26r obsahují „*Stupně aneb sezení panův měšťanův v Convocati, podle kterýchž se pořádek zachovávatí má.*“¹⁸ Pod tímto nad-

¹⁷ Viz fol. 151r.

¹⁸ Viz fol. 24r.

pisem následuje dlouhý výčet jmen, k nimž jsou dopsány různé poznámky, např. kdy daná osoba zemřela, komu prodala svůj dům, apod. Folio 26v je nadepsáno „*Vdovy se vynacházejí*“ a následují jména tří vdov s poznámkami podobného charakteru jako na předešlých stranách v případě mužů. U vdovy jménem Weronyka Skoczowska zaujme přípisek „*dne 4. April A: 1718 se provdala, byla by moudřejíc udělala, kdyby byla vdovství Pánu bohu sloužila*“. In fol. 64v se nachází přísaha, kterou předstoupivší žadatelé o přijetí do měšťanstva museli přednést. Následující list, tj. 65r, přináší informaci o vystavění kašny „*v rynku měštys Boskovic*“ dne 3. října roku 1710. Z téhož roku zaujme také dění z 22. března, kdy byly před mší svatou „*Janovi Čížovi 2 knihy lutriánsky spáleny*“. Z řady zajímavých událostí, jež jsou v kronice popsány, stojí za zmínku také zápis z 22. září roku 1715, kdy „*byli Židi zatlučeni poněvadž pan Bůh všemohoucí seslal morové nakažení*“. Pro znalce boskovických reálií je neméně zajímavá také událost o čtyři roky mladší, kdy byla během výměny dlažby v kostele Sv. Jakuba otevřena kruchta. Kronikář popisuje, jaké významné osoby boskovických dějin v ní leží pohřbeni a jaký smuteční oděv mají ostatky na sobě. Je tu podotknuto, že pro nebožtíka Jaroše z Zástřizl byla vyrobená nová rakev, neboť původní dřevěná již byla shnilá. Na volně vloženém, rozměrově menším foliu 235r, jsou popsány zázračné účinky vody v kašně v „*Klausnym*“,¹⁹ kdy se po omytí touto vodou roku 1731 vrátil zrak jistému Židovi, Jakubu Poláčkovi, což o šest let později potvrdil také lazebník a ranhojič Johann Kröll, který pak na znamení četných zázračných účinků, odkoupil kus pole kolem studánky a nad ní dal postavit kapličku zasvěcenou sv. Otýlii.²⁰ Kronikářské záznamy věnují pozornost také dění v řeholních kruzích. V šest hodin ráno, dne 13. listopadu 1734 zemřel ve věku 69 let pan Prokop, pater boskovického kláštera, jenž tu působil 29 let. Dále je zmíněn jeho pohřeb a uložení těla do kruchty v zákristii. Následného roku se sloužilo šest mší za nového patera. Pozornost je věnována také smrti Jeho osvícené knížecí milosti, Waltera Xavera z Dietrichštejna a jeho pohřbu v roce 1738.²¹ Tehdejší boskovické obyvatelstvo zaujala také kometa, jež byla k vidění kolem Tří králů roku 1744, a soudili o ní, že byla vidět také při obléhání Vídně roku 1681. Kronika se věnuje ale také událostem v širším měřítku než je pouze dění v nejbližším okolí města. Pisateli neuniklo nařízení od papeže²² ze dne 21. března roku 1728, že se všichni katoličtí křesťané mají zdravit, když přijdou do domu, pozdravem „*Pochválen buď Ježíš Kristus*“ a odpovězeno má býti „*Navěky*“ nebo „*Amen*“. Prvního července o deset let později neuniklo kronikáři vydání patentu, jenž hovoří o odměně za dopadení Josefa Rakocziho, který „*ujel s města Vídně pryč k císaři tureckýmu a pozdvihuje lid uherskej k rebeliji*“.²³ Kdo by jej dopadl živého, dostane odměnu 11 tisíc rýnských zlatých, kdo jej zabije, bude odměněn 6 tisíci. Za povšimnutí stálo autorovi kronikářských záznamů také rabování v Moravské Třebové dne 8. října 1744.²⁴ Rok 1780 je v kronice zmíněn v souvislosti s úmrtím císařovny Marie Terezie.²⁵

Protispolečenské a protiprávní jednání se nevyhýbalo ani Boskovicím. Jako příklad si můžeme uvést několik událostí. Za vyrabování mlýnu ve Skalici nad Svitavou byli oběšeni tři mladíci.²⁶ Za okradení Žida byl na hrušce oběšen panský ovčák Jan Kotwaldt. Popravena byla

¹⁹ Leží severně od Boskovic směrem k Bačovu.

²⁰ ŠPONER, B.: *Studánka v Klósny*. Vlastivědné listy Boskovic, ročník 3, číslo 3, září 1970, s. 14–15. K tématu podává bližší informace také MLATEČEK, F.: *Kaple svatě Otýlie*. In: Církevní objekty v Boskovicích a blízkém okolí. Boskovice 1986, s. 15–16.

²¹ O tom více in fol. 244v.

²² Viz fol. 233r.

²³ Viz fol. 244v.

²⁴ Viz fol. 248r.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ O tom více in fol. 226r.

také jeho žena Dorota „*pro zahubení dítěte po jeho smrti, když se s jiným dopustila, byla v roku toho 1724 na stínadle za ulici německou sřata, do hrobu dána a kolem skrze srdce proražena.*“²⁷ Trestu smrti setnutím unikl v roce 1728 Jan Konečný, který se provinil vypícháním očí na obrazu sv. Jana Nepomuckého. Díky udělené císařské milosti mu byl trest zmírněn, takže „*dvě leta na Špilberku arest vystát musil.*“²⁸ Za krádež třinácti set rýnských peněz byl 20. června 1732 zatčen a o rok později popraven jistý Žid, Hershl Lebl. Před oběšením byl ještě napominán a bylo mu navrženo pokřtění, na což Lebl farář „*kurvařu nadal, aby šel k svým kurvám.*“²⁹

4. Přijímání nových měšťanů (1716–1858)

Knihy o přijímání měšťanů představují jedinečný soubor dlouhodobých historických řad, jež nám umožňují studovat pohyb lidí mezi městy, popřípadě jinými sídelními jednotkami. Měšťané tvořili určující ekonomickou a výrobně-produkční sílu a byli rovněž nositeli i tvůrci městského práva, jehož náplní je upravovat vnitřní poměry ve městě.³⁰ V druhé polovině 12. stol. ve spojitosti s římskou říší můžeme začít pozorovat vznik institutu knih měšťanských práv, což je důsledek byrokratizace městské samosprávy. Oblasti, které sousedily s nejvyspělejšími teritorii říše, začaly přijímání měšťanů zapisovat do knih o několik století později, některé části rakouského prostoru dokonce až v pozdním 15. století.³¹ Opožděně se knihy městských práv objevují také v našem prostředí. Z druhé poloviny 15. století se dochoval jediný exemplář z České Lípy. Prvotně se zápisy o přijetí nových měšťanů zanášely do jiných městských knih, např. pamětních či soudních.³² Tuto skutečnost potvrzuje také kronika Antonína Johanna Pardubského. Z moravského prostředí pak stojí za zmínku například brněnská Kniha přijímání měšťanů z let 1559–1619.³³

Knihy o přijímání nových měšťanů zachycují původní právní akt, v němž stojí nově přijímaný měšťan na jedné straně a společenství měšťanů prezentované radou města na straně druhé. Struktura zápisů je daná, začíná ustálenou formulí, která se v průběhu let mění, avšak pouze nepatrně. Nejčastěji užívaná podoba ve zkoumané kronice zní „*Za starších pánů měšťanů*³⁴ *připověděl se mezi nás měšťany poctivý muž, pan N.N.*“. Někdy se uvádí, že se do-tyčný nový měšťan „*připověděl do měšťanstva*“ a ke konci 18. stol. a počátkem následujícího století se těší oblíbě modifikace ve formě „*Za starších pánů měšťanů při společnosti celého počesného Měšťanstva, též při deržanej ouplnej Convocatii, předstoupil poctivý muž N.N. a uctivě žádal, aby byl za spoluměšťana přijat.*“ V zápisu nechybí ani datum, kdy k žádosti o přijetí, resp. samotnému udělení měšťanství došlo. Takřka výhradně bývá uvedeno v nadpisové řádce. Neopomínají se též v několika slovech shrnutí povinností měšťana, ovšem je jasné, že než bylo příchodnímu městské právo uděleno, musel před radou přednést přísahu.³⁵ Zápisy končí vy-

²⁷ Viz fol. 231r.

²⁸ Viz fol. 233r.

²⁹ Viz fol. 236r.

³⁰ ZÁBRANSKÝ, V.: *Některé aspekty přijímání měšťanů do měst ve světle novoměstské knihy měšťanských práv 1612–1658*. Zpravodaj Historického klubu, 18, 2007, č. 1–2, s. 7.

³¹ O tom podrobněji NODL, M.: *Sociální aspekty pozdně středověkého městského přistěhovalectví*. Colloquia Pragensia 5, 2006, s. 7–8.

³² ZÁBRANSKÝ, V.: *Některé aspekty*, s. 8.

³³ JORDÁNKOVÁ, H. – SULITKOVÁ, L.: *Etnická příslušnost obyvatel Brna*. In: Fejtová, O. – Ledvinka, V. – Pešek, J. (edd.): *Národnostní skupiny, menšiny a cizinci ve městech: Praha – město zpráv a zpravodajství : sborník referátů a materiálů ze 14. vědecké konference Archivu hlavního města Prahy, konané ve dnech 1. a 2. října 1996, a z 15. vědecké konference Archivu hlavního města Prahy, konané ve dnech 7. a 8. října 1997*. Praha 2001, s. 46.

³⁴ Následuje vyjmenování zpravidla dvou až tří měšťanů.

³⁵ ZÁBRANSKÝ, V.: *Některé aspekty*, s. 13.

jmenováním ručitelů a poplatky, jež byly žadatelem zaplacený. Přisahu, kterou bylo nutné přednést, můžeme v kronice nalézt in folio 64v.

Městské knihy se oblíbě badatelů začaly těšit až v 19. století. Byly zkoumány zejména německými historiografy. Karl Bücher věnoval svoji práci poměrům ve Frankfurtu nad Mohanem.³⁶ Ve 20. století se problematikou knih měšťanských práv zabýval ve své studii „Salzburger Bürgerbücher als Quelle für die Migrationsgeschichte“ Peter Michael Lipburger,³⁷ jehož pozornost byla upřena, jak napovídá samotný název práce, na salzburské prostředí. Analýzu několika desítek knih přinesla studie Rainera Christopa Schwingese.³⁸ Česká historiografie je proti německé i polské pozadu, dosud žádná práce komplexně neshrnuje problematiku knih měšťanských práv v teritoriu zemí koruny české, máme pouze několik jednotlivých studií, jež věnují pozornost náležitostem přijímání měšťanského práva.³⁹ Jedná se například o práci Jaroslava Mezníka, který upírá pozornost městu Olomouci.⁴⁰ Problematice migrace do měst se věnuje Jaroslav Marek.⁴¹ Některé práce se zaměřují na citování kodexů městských práv, zejména Josef a Hermenegild Jirečkové zpracovávají Brikcího z Licka.⁴² České edice měšťanských knih, avšak omezující se pouze na Prahu, pocházejí z pera Josefa Teigeho, jenž vydal seznamy pražských měšťanů,⁴³ či Václava Lívy, který se zaměřil na období let 1618–1653.⁴⁴ Z modernějších děl pak musíme zmínit Evu Semotanovou, jejíž komplexní studie⁴⁵ přináší přehled o pramenné bázi pro studium migrace do novověké Prahy.⁴⁶ Práci s knihami měšťanských práv z pražského prostředí se zabývá také Vilém Záborský.⁴⁷

Kronika Antonína Johanna Pardubského zachycuje třináct celých a dvě neúplná desetiletí, to znamená, že během sto čtyřiceti pěti let (1714 až 1858) bylo do měšťanstva přijato celkem 182 osob. Nejčastěji se přijímalo v únoru. V horizontu dvaceti sedmi různých let bylo ve výše zmíněném měsíci mezi měšťany uvedeno 42 lidí. Druhým nejfrekventovanějším měsícem byl listopad, na který připadá 20 přijatých osob v průběhu čtrnácti let. Třetí příčku obsazuje leden, během kterého se svého přijetí do měšťanstva dočkalo také 20 lidí, avšak přijímalo se pouze třináctkrát v různých letech. Stejný počet osob spadá také do dubna, ovšem přijímalo se během něj pouze dvanáctkrát. Nejméně lidí se měšťany stalo v měsících červnu a srpnu. Ve třech případech není v zápisech uveden den a měsíc udělení měšťanského práva. Roční průměr přijatých nových měšťanů během zkoumaného období získáme vypočtením podílu z hodnot a/b ,

³⁶ BÜCHER, K.: *Die Bevölkerung von Frankfurt am Main im XIV. und XV. Jahrhundert*. Tübingen 1886.

³⁷ LIPBURGER, P. M.: *Salzburger Bürgerbücher als Quelle für die Migrationsgeschichte*. In: *Gewerbliche Migration im Alpenraum*. Bozen 1994, s. 261–281.

³⁸ SCHWINGES, R. Ch.: *Neubürger und Bürgerbücher im Reich des späten Mittelalters: Eine Einführung über die Quellen*. In: *Neubürger im späten Mittelalter, Migration und Austausch in der Städtelandschaft des alten Reiches (1250–1550)*. Berlin 2002, s. 12–50.

³⁹ ZÁBRANSKÝ, V.: *Některé aspekty*, s. 10.

⁴⁰ MEZNÍK, J.: *Noví olomoučtí měšťané v 15. století*. *Časopis Matice moravské* 77, 1958, 324–353.

⁴¹ MAREK, J.: *O studiu městského přistěhovalectví*. *Sborník Matice moravské* 79, 1960, s. 86–87.

⁴² JIREČEK, J. – JIREČEK, H. (edd.): *M. Brikcího z Licka Práva Městská*. Praha 1880.

⁴³ TEIGE, J.: *Seznamy měšťanů pražských, I. Staré Město*. *Almanach královského hlavního města Prahy* 4, 1901, s. 215–233; 5, 1902, s. 24–64; 6, 1903, s. 103–106; 7, 1904, s. 115–176; 8, 1905, s. 107–157.

⁴⁴ LÍVA, V.: *Seznamy pražských novoměšťanů za léta 1618–1653*. In: *Časopis rodopisné společnosti Československé v Praze*, č. 7, 1935, s. 8–35, č. 8, 1936, s. 121–158.

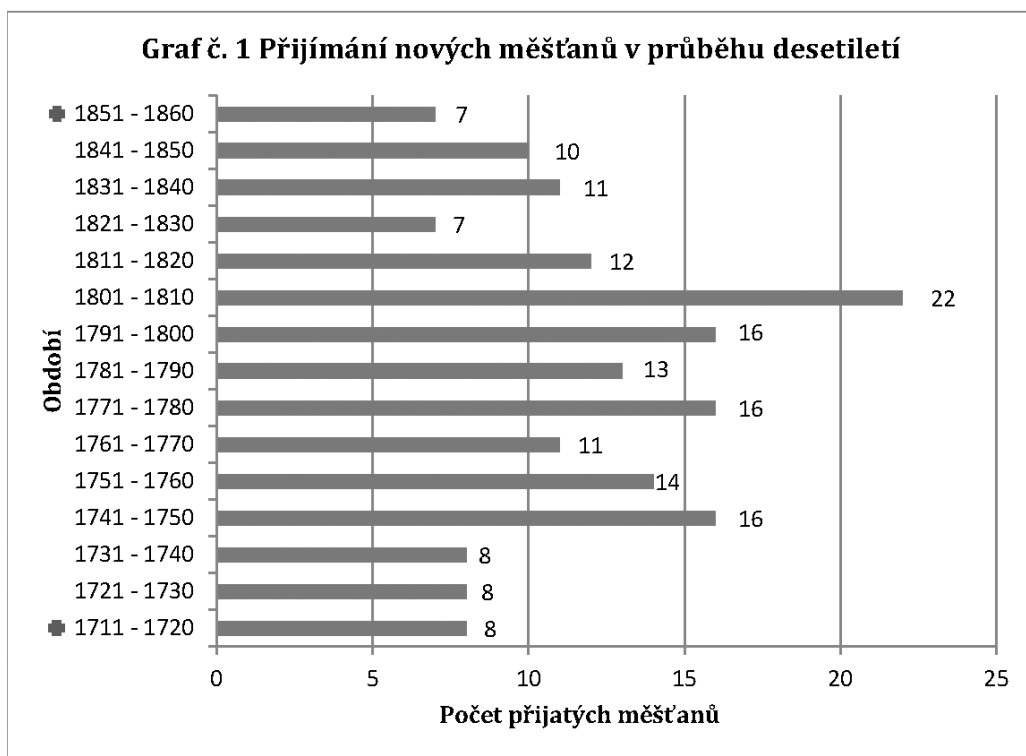
⁴⁵ SEMOTANOVÁ, E.: *Knihy městských práv – Významný pramen předstatistického období (Příspěvek ke studiu přistěhovalectví do měst pražských v letech 1618–1770)*. *Historická demografie* 10, 1986, 73–115.

⁴⁶ ZÁBRANSKÝ, V.: *Některé aspekty*, s. 10.

⁴⁷ ZÁBRANSKÝ, V.: *Noví měšťané pražští v první polovině 17. století – migranti z Norimberku*. In: Fejtová, O. – Ledvinka, V. – Pešek, J. (edd.): *Ztracená blízkost: Praha - Norimberk v proměnách staletí*. *Documenta Pragensia* 29. Praha 2010, s. 381–388.

kdy a představuje celkový součet osob, jež se staly součástí měšťanstva, a b je určeno pro počet let, během nichž bylo do stavu měšťanů přijímáno. Výsledná hodnota nám říká, že ročně bylo výše uvedené právo uděleno 1, 26 osobám. Počty přijatých jedinců reflektuje během patnácti na sebe navazujících desetiletých intervalů graf č. 1. Jeho interpretaci zjišťujeme, že k nejhojnějšímu přírůstku do měšťanstva docházelo v období let 1801 až 1810. Naopak nejméně se přijímalo ve dvacátých letech devatenáctého století. Graf nám také poskytuje srovnání počtů přijatých během stejných desetiletí ve dvou po sobě jdoucích stoletích. V rozmezí let 1711–1720 se stalo měšťany osm osob, o sto let později bylo měšťanské právo uděleno dvanácti lidem. Dvacátá léta v obou zkoumaných stoletích nám ukazují, že více jedinců bylo přijato ve století osmnáctém (8) a o jednoho méně ve století následujícím. V třicátých letech se situace opět obrací a poměr nových měšťanů činí 8:11. Čtyřicáté roky 18. století přinesly povýšení mezi měšťanstvo šestnácti lidem, kdežto ve stejném období o sto let později byl počet o pět jedinců nižší, tj. jedenáct. Poslední decénium, které můžeme srovnat v měřítku obou staletí, jsou padesátá léta. Více osob získalo měšťanské právo opět ve století osmnáctém (14) a o polovinu méně v následujícím století.

■ v letech 1710–1713 vč. a 1859 nebyla kronika vedena

Přehled o přijímání nových měšťanů v průběhu jednotlivých let nám podává graf č. 2 a také dále uvedené tabulky. Nejvyšší hodnoty graf nabývá v roce 1793, kdy bylo vyhověno sedmi žádostem o udělení měšťanského práva. Vysokým počtem přijatých (6) se může pyšnit též rok

1809. Celkem pět osob bylo přijato v letech 1808 a 1854. Pro léta 1744, 1746, 1778, 1807, 1835 a 1843 platí stejná hodnota (4). Jak můžeme vidět v grafu, nejčastěji docházelo k přijímání jedné až dvou osob ročně. Roky, kdy výše zmíněné právo nebylo uděleno vůbec, nejsou žádnou výjimkou. Nejdelší údobí, kdy se nepřijímalo do boskovického měšťanstva, jsou ohraničeny léty 1721–1724, 1748–1750, 1822–1826 a 1849–1853. Bohužel není známo, proč právě v těchto obdobích došlo k dlouhým přetržkám. Morová epidemie město postihla v letech 1715 až 1716 a cholera sužovala boskovické obyvatelstvo v roce 1831. Velký a ničivý požár zachvátil město roku 1823, ovšem popelem lehlo téměř celé židovské město, v křesťanské části města nepřežilo pohromu 26 domů.⁴⁸ Zda se tedy tato tragédie podepsala na přijímání, resp. nepřijímání ve dvacátých letech 19. století, můžeme pouze spekulovat.

5. Závěr

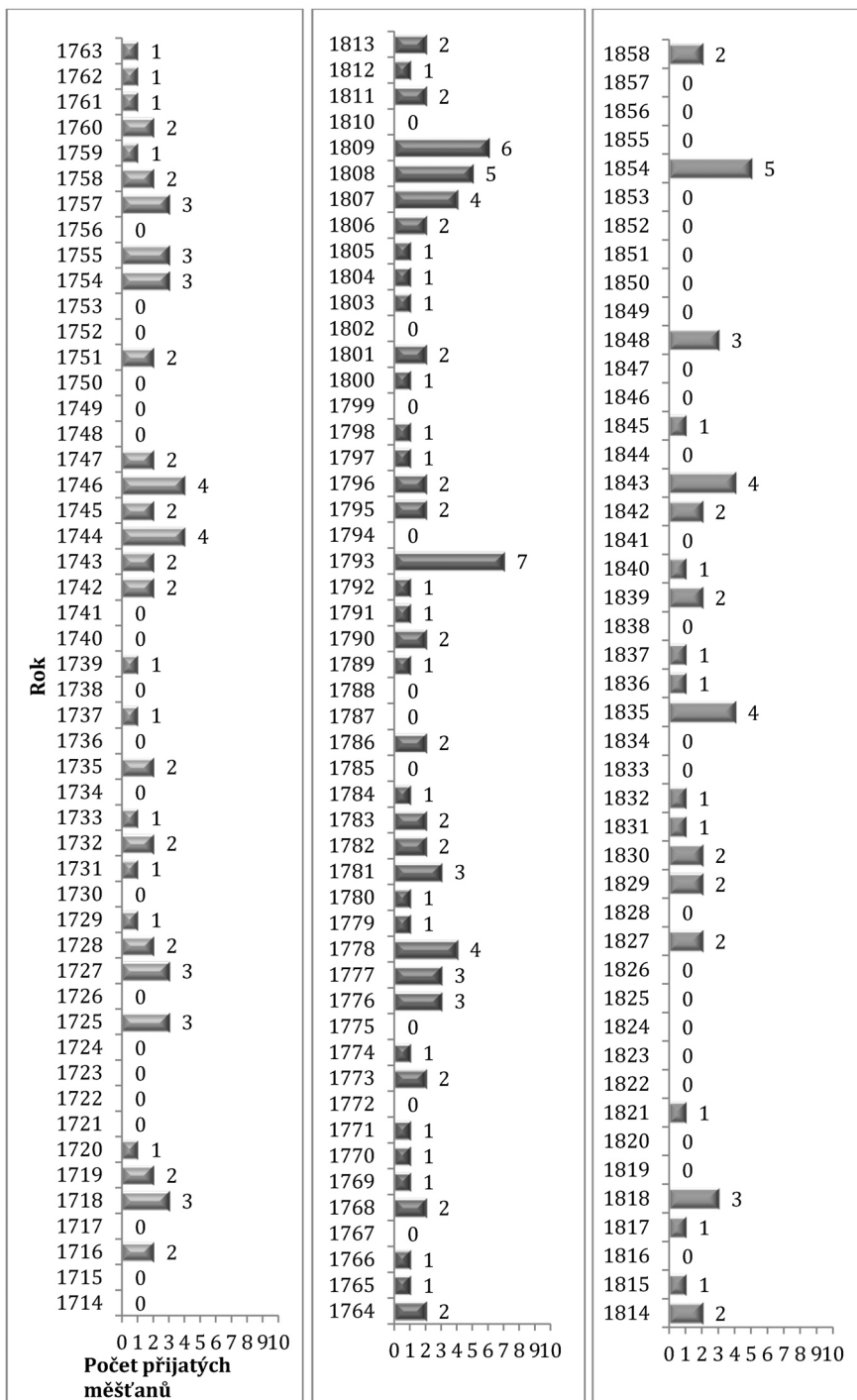
Tzv. kronika Antonína Johanna Pardubského, jež je uložena v archivu města Boskovic, představuje zajímavý historický pramen, v němž se snoubí povaha úřední s povahou dějinně narativní. Během studia této knihy vyplynulo, že byla založena jako tzv. pamětní kniha, tedy za účelem uchovávat v písemné formě pro budoucí generace události, které více či méně ovlivňovaly život ve městě, ale také regionu či celé rakouské monarchii. Z jakého důvodu se později na strany rukopisu dostaly zápisy o přijímání nových měšťanů, se spolehlivě určit nedá, avšak můžeme se domnívat, že z důvodu úspory, neboť historické události postihující roky 1702–1785 spolu s několika záznamy z dávných dějin města (spadajících do let 1063, 1290, 1300, 1554 a 1567) zabírají velmi malou část jinak poměrně velké knihy čítající 258 folií. Je pochopitelné, že obě výše uvedené povahy kodexu jsou nejvíce atraktivní pro obyvatele Boskovic, popř. jejich blízkého okolí, neboť i dnes, po více než sto padesáti letech je zajímavé např. srovnání místních názvů lokalit, z nichž mnohé jsou generací pamětníků stále užívány, jiné již zanikly či jsou jinak modifikovány na dnešní městské poměry. Zápisy v kodexu často reflektují i místní dialekt, jenž je stále v boskovickém regionu užíván, zejména staršími generacemi. S tímto zjištěním vyvstávají podněty k dalšímu bádání Pardubského kroniky. Pracovat by se s ní dalo také z hlediska prosopografie, ať už pouze v rámci kodexu, či v širším kontextu boskovických městských knih. Nabízí se rovněž sledování vývoje přízvisek či studium již zmíněného dialektu a samozřejmě budoucího edičního zpřístupnění. Z hlediska paleografického je již kodex zpracován.⁴⁹

Jak vyplývá ze studia přijímání nových měšťanů, bylo během sto čtyřiceti pěti let, jež jsou v knize zachyceny, povýšeno 182 jedinců do měšťanstva. Soupis jmen všech přijatých občanů představuje první krok pro prosopografická studia města v uvedeném období. Obdobné historické prameny zachycují pouze tu část obyvatelstva, která ve městě nabývala měšťanského práva, tudíž nám nemohou blíže odpovědět na otázky ohledně sociálních a ekonomických rozdílů mezi lidmi, resp. měšťany.

⁴⁸ BARANOK, J. – HLAVA, M. – REIBL, P. et al.: *Boskovice od pravěku do konce 20. století*. Boskovice 1999, s. 84.

⁴⁹ SEDLÁČEK, P.: *Paleografický rozbor*, o. c.

Graf č. 2 Přijímání nových měšťanů v průběhu let 1714–1858

6. Příloha

Tabulka s přehledem nově přijatých měšťanů v letech 1716–1858.

Použita je transliterovaná verze jména, připojujeme odkaz na folia městské knihy.

Rok	Měsíc	Počet přijatých	Jména přijatých měšťanů	Folio
1716	III.	1	Ignati Kratochwile	26v
	VI.	1	Frantz Weseleg	27r
1718	II.	1	Frantz Long	27r
	IV.	1	Andreas Adolpf	27r
	XI.	1	Iakub Slauka	27r
1719	IV.	1	Waclaw Prochaska	27v
	IX.	1	Waclaw Ferdynandt Hrussowsky	27v
1720	IX.	1	Frantz Freyßlewn	27v
1725	IV.	1	Wawrzin Chlup	28r
	VII.	1	Frantz Long	28r
	XII.	1	Iohanes Ssafranek	28r
1727	I.	1	Frantz Dobiass ⁵⁰ Fisser	28v
	II.	1	Iohannes Kröll	28v
1728	VII.	2	Pawel Antonin Travniczek; Pawel Kobsa	29r
1729	IX.	1	Petr Shretl	29v
1731	V.	1	Frantz Prochaska	29v
1732	I.	1	Waczlaw Kupeczky	30r
	II.	1	Antonin Ambrož	30v
1733	II.	1	Wallentin Oderski	31r
1735	I.	1	Francz Weinmieller	31v
	IX.	1	Frantz Slauka	31v
1737	VIII.	1	Wentzl Procházka	32r
1739	VII.	1	Antonin Luniaczek	32r
1742	I.	2	Antonin Sinek; ⁵¹	32r;
			Antonin Pekaczek ⁵²	32v
1743	XII.	2	Andres Kuczera;	34r
			Anton Kuczera	
1744	I.	3	Karl Kupsa;	32v;
			Frantz Kuczera; Johaneß Kotwald	33r
1745	XI.	1	Iohaneß Hofman	33v
	VI.	1	Leopold Fysser	34v
1746	VII.	1	Martin Homola	34v
	IV.	3	Gyrzyk Kleweta; ⁵³ Frydrych Hofman;	35r;
			Frantz Kucziera	35v
X.	1	Martin Kosyczka	36r	
1747	XI.	1	Matauss Bilek	36v
	XII.	1	Iohaneß Khelhamer	37r
1751	VII.	2	Ludwig Gruber; Lorentz Kuczera	38r
1754	IV.	2	Leopold Hagku; Samuel Iozef Czibulka	40r
	VII.	1	Matauss Kuczera	42r
1755	IV.	1	Tomas Sstertz	42v
	XI.	1	Walentin Kuczera	45r
	XII.	1	Antonin Leopold Boleslawsky ⁵⁴	41r

⁵⁰ Jméno „Dobiass“ je nadepsáno.

⁵¹ Antonín Sinek, ten čas J:O:H:E: panský sládek.

⁵² Antonín Pekaczek, ten čas sládek letovský.

⁵³ Litera „G“ v grafice zastupuje písmeno „J“.

⁵⁴ Za jménem je uvedeno „ten čas císařský a královský Banco Einemer“.

1757	IV.	2	Honzgirk Wikel; Iakob Kupsa	46r; 46v
	XI.	1	Pawel Mertell	47r
1758	III.	1	Frantz Suchi	47v
	VI.	1	Iozef Kuczera	48r
1759	IV.	1	Bartolomieg Ianczik	48v
1760	V.	1	Iozef Winter	49r
	XI.	1	Iozef Kuczera	49v
1761	IV.	1	Symon Rzehorzek	50r
1762	XI.	1	Karell Ambrož	50v
1763	VIII.	1	Honzgirk Nawratyl	51r
1764	V.	1	Iozef Borkowetz	52r
	XI.	1	Iozef Sedlak	53r
1765	II.	1	Iohanes Derbussekh	54r
1766	X.	1	Antonin Prchal	55r
1768	V.	1	Mylyhar Kupeczky	55v
	XI.	1	Matauss Fysser	56r
1769	II.	1	Iohanes Stertz	57r
1770	XI.	1	Blazeg Kleweta	58r
1771	III.	1	Mathes Odersky	59r
1773	V.	1	Iohann Hawelka	60r
	VII.	1	Antonin Kostrositz	61r
1774	I.	1	Karel Ster	62r
1776	II.	3	Iozef Kuczera; Matauss Kuczera; Frantz Pryssinker	63r; 63v; 64r
			I.	2
1777	s. m.	1	Vincens Kuczera	83r
	1778	II.	3	Filip Kelheimer; Iacub Fysher; Anton Doležel
XII.				1
1779	XI.	1	Frantz Koprziva	89r
1780	I.	1	Martin Novakh	90r
1781	V.	2	Iohanes Suchy; Martin Pilek	102v; 103r
	VII.	1	Vincenz Kuczera	104r
1782	IV.	2	Franz Scherbach; Iosef Suchy	107r; 107v
1783	V.	2	Karel Kuczera; Gakub Kuczera	108r; 109r
1784	X.	1	Iohanes Prchal	110r
1786	II.	2	Ignacz Lunaczek; Iohanes Lunde	114v; 115r
1789	II.	1	Iohan Kuczera	121r
1790	II.	2	Iohan Brhel; Iohan Kuczera	121v; 122r
1791	III.	1	Wallentin Czapka	123r
1792	III.	1	Dominik Kuczera	123v
1793	III.	7	Frantz Slauka; Anton Ianku; Karl Oschlessek; Frantz Prchal; Frantz Kožossek; Frantz Ougezsky; Iakob Nesrsta	124r
1795	II.	2	Heynrich Schneider; Thomas Kopetzky	126r; 126v
1796	III.	2	Antonin Ianku; Frantz Kozoussek	127r; 127v

1797	II.	1	Tomass Hawrda	128r
1798	IX.	1	Tomas Otaupal	128v
1800	II.	1	Iozeph Pelikan	129r
1801	II.	1	Leopold Fisser	130r
	XII.	1	Iohann Ssafarz	131r
1803	II.	1	Iohann Raczek	132r
1804	IX.	1	Iakub Nestersta	133v
1805	II.	1	Antonin Ambros	134r
1806	II.	2	Partolomeg Prchall;	135r;
			Frantz Lunaczek	136r
1807	II.	2	Iozeph Czibulka; ⁵⁵ Valentin Augeský	136v; 137r
	XI.	2	Anton Fischer; Frantz Kuczera	137v; 138r
1808	II.	1	Andres Bursa	139r
	XII.	4	Karl Kuczera; Iohann Kuczera; Thomas Kuczera; Filip Ambros	138v; 139v; 140r; 140v
1809	XI.	6	Walentin Fritz;	141r;
			Wintzens Danek; Frantz Kelhamer; Frantz Kozaussek; Andres Kuczera; Karl Suchy	141v; 142r; 142v; 143r; 143v
1811	I.	2	Frantz Brhel; Kaspar Kuczera	144v; 145r
1812	I.	1	Iozef Broschenbach	145v
1813	V.	2	Bartolomeg Kuczera;	146v;
			Bartholomeg Ambros	147r
1814	I.	2	Walentin Czapka;	147v;
			Iozep Fucker	148r
1815	IV.	1	Frantz Kuczera	149r
1817	X.	1	Ignatz Trapel	148v
1818	I.	1	Iohan Koprzywa	146r
	V.	1	Anton Kleweta	144r
	X.	1	Michal Kirschner	149v
1821	XII.	1	Martin Kupsa	150r
1827	II.	2	Frantz Kuczera;	150v;
			Iacob Kosauschek	151r
1829	VII.	1	Iosef Prchal	151v
	X.	1	Dominik Danek	152r
1830	VIII.	2	Iohan Kutschera;	153r;
			Thomas Ottopal	152v
1831	IX.	1	Iohann Czeka	154r
1832	IX.	1	Iakob Starý	154v
1835	II.	2	Wincen Kutschera; Iosef ⁵⁶ Kozauschek	156r; 157v
	s. m.	1	Franz Ambross	156v
	s. m.	1	Iosef Kutschera	157r
1836	II.	1	Franz Suchy	158r
1837	IX.	1	Anton Kutschera	158v
1839	II.	1	Franz Kutschera	159r
	X.	1	Anton Fischer	159v

⁵⁵ Uvádí se, že toho času byl „Jidischer Kolektant“.

⁵⁶ Čitelnost jména je ztížena skrz rozptýlý inkoust.

1840	II.	1	Frantz Seidl	160r
1842	I.	2	Franz Kutschera; Winzenz Daniek;	160v; 161r;
1843	IV.	4	Marzel Geißer; Franz Karmach ⁵⁷ ; Franz Kutschera; Cyryl Eschler	162r
1845	XI.	1	Legnek	162v
1848	VII.	3	Winzenz Daniek; Peter Plaha; Franz Przibil	163r
1854	II.	5	Wincenz Lunatschek; Anton Milichar; ⁵⁸ Iohan Kutschera; Franz Kucharsch; Iohan Fiala ⁵⁹	164r
1858	II.	1	Anton Kutschera	164v
	V.	1	Karolina Kutschera ⁶⁰	165r

⁵⁷ Těžko čitelné přízvisko.

⁵⁸ Zároveň dostává právo na vaření piva.

⁵⁹ Zároveň dostává právo na vaření piva.

⁶⁰ Zároveň dostává právo na vaření piva.